

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Ceny prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 50 fen., kwartalnie 10 mk. 50 fen. za odroczenie do górną dopłaca się 50 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 20 fenigów.

Ceny ogłoszeń: za wiersz petitowy jednoszpaltowy na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 75 fenigów, na IV kol. 50 fenigów. Ogłoszenia drobne po 15 fenigów, za wyraz.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10—2 po poł. Rekopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ulica Panny Marii Nr. 28. Telefon Nr. 5.

Jak, czesi budują państwo.

Naród czeski buduje państwo energicznie i konsekwentnie, a przy tem bezwzględnie. Żadne doktryny polityczne nie krepują ich działalności; jedynym wskazaniem jest dla nich czeski interes państwowy.

W przeprowadzeniu planów pomagają im dwie okoliczności: aureola absolutnego zaufania i bezwarunkowego poparcia koalicji i wspólnicy, budująca i niezruśniona solidarność społeczeństwa.

Skoło stało się widocznym, że rozpad Austrii jest nieunikniony, wystąpiła w Czechach powszechna konsolidacja narodu: powstał Narodni Wybor, który ujął w swoje ręce kierunek czeskiej polityki. Do tego jakby prowizorycznego rządu przy stały wszystkie stronnictwa, istniejące w Czechach. Nikomu nawet przez myśl nie przeszło stosować ostracyzmu do jakichkolwiek prądów politycznych, wyłączać od udziału w budowie państwa czeskiego jakiekolwiek grupy, stojące na gruncie narodowym.

Najradykałniej politycy nie zaryzykowali zastrzeżeń i nie próbowali podnosić uroszczeń do przewagi w imię socjalnych programów.

Złamanie narodowej solidarności jest tam traktowane, jako obraźna, na którą nie ma dość surowej kary. To też nikt literalnie nie wystąpił dotychczas przeciwko autorytetowi władzy, reprezentującej cały naród. Narodni Wybor sprawuje rządy na całym czeskim terytorium i znajduje bezwzględny posłuch we wszystkich warstwach na rodu.

Solidarność i karność narodowa pozwoliły Czechom stworzyć własną, silną i dobrze zorganizowaną armię, która nie tylko utrzymuje porządek w kraju, nietylko zaślania jego granice przed obcym najazdem, ale może być użyta do wyprowadzenia, mających na celu zdobycie dla Czech nowych obszarów, jak np. Górne Węgry. Armia ta daje Czechom siłę, która im pozwala zająć odrazu stanowisko poważne w polityce międzynarodowej i utrzymać w karchach okręgi niemieckie. Dzięki sile zbrojnej potrafili czesi obalić niemieckie rządy gminne w miastach, mających ogromną przewagę ludności niemieckiej, jak Brno i Olomuniec i wprowadzić na ich miejsce komisje mieszczańskie z czeską większością. Niemcy protestują i wyrażają swoje oburzenie, ale w końcu poddają się przemocy.

Czesi postanowili utrzymać jednolitą historię państwa czeskiego i odrzucają wszelką myśl wydzielenia niemieckich okręgów. „Kto nie chce pozostać w państwie czeskim, może wylmigrować” — taką odpowiedź dali Niemcom, którzy żądali, aby im wolno było na zasadzie samostanowienia narodów przyłączyć się do niemieckiej Austrii. A gdy niektóre miasta niemieckie spróbowały nawiązać polityczne stosunki z rządem austriacko niemieckim, wojska czeskie natychmiast wkroczyły, aby przekonać „zdrajców stanu”, że siła leży po stronie czeskiego państwa.

Z drugiej strony okazują czesi bardzo wiele tolerancji wobec narodowych żądań Niemców czeskich. Nie chcą nawet, przynajmniej na razie przenosić wyższych niemieckich zakładów naukowych z Pragi do innego niemieckiego miasta w Czechach. Nie wtrącają się do wewnętrznej administracji zwartych niemieckich obszarów, o ile nie zachodzi potrzeba interwencji centralnej władzy, a równo uprawnienie języka niemieckiego jest zachowane w najszerszym rozmiarach. Nie wdają się jednak z Niemcami w żadne układy, dotyczące rozzerwania czeskiej państwowości pod tym względem są nieublagani i do najdrobniejszych ustępstw nie skłonni.

Tak budują własną państwowość wśród ogólnego zamieszania i otaczających Czechy katekizmom wpatrzonych w jeden wyłącznie cel, który niewątpliwie potrafią osiągnąć.

Nie potrzeba przeprowadzać paraleli z naszymi stosunkami; nasuwa się ona tak dobitnie i tak wyraźnie, że zbyteczną ją podkreślać i uwydatniać.

W bezwzględnym dążeniu do rozszerzenia swego terytorjum, sięgnięcia czesi i po polskie obszary. Przeciwno tym zamachom na nasze przastare dziedzicze bronąć się będzie my wszystkimi siłami naszej narodowej energii z wiarą, że sprawiedliwa sprawa musi zwyciężyć przed sądem narodów.

Groźne położenie na Podlasiu

Z Białej przybyli do Warszawy delegaci ludności miejscowej: pp. dr. Czesław Wroczyński, Wacław Porczyński oraz p. Wiktor Golián, świadek nacożny wydarzeń w Białej podlaskiej i okolicy.

Panowie ci w jaskrawych barwach odmalowali położenie nieszczonej ludności.

Położenie na Podlasiu staje się z każdą chwilą tragiczniejszą. W Białej d. 11 bm. utworzyła się „Czerwona Rada żołnierska”. D. 12 listopada Rada ta wydała odezwę do ludności i do wojska, nawołującą do spokoju, znosząca rekwizycje i obiegującą usunięcie komendantów, którzy gnębił ludność miejscową. Rada wzywała żołnierzy do zachowania bezwzględnej dyscypliny i poddania się jej rozkazom.

Okołeczne załogi częściowo dobro wolnie złożyli broń, częściowo były rozbrojone przez ludność miejscową. Przy rozbrajaniu nie oberzo się bez zająć, których ofiarą padło kilku żołnierzy niemieckich. Garnizon niemiecki w Białej; uzurpując sobie prawo odwetu, rozpoczął wysłanie w różne strony ekspedycji karnych, do których używano wojsk, ściągających z Ukrainy. Szczególnym okrucieństwem wyróżnili się 2 gw. huzary 1. szermierzy.

D. 15 bm. udała się do Międzyrzecza ekspedycja karna, która wtargnęła do miasta o świcie, rabując po drodze, paląc wieś okoliczną, wieszając i mordując ludność miejscową, przeważnie a. d. d. d. d.

Ekspedycja odbyła się w ten sposób: zajętkają automobile z karabinami maszynowymi, do wsi lub miasteczka i rozpoczął się kań-

nada. Rozbestwione soldactwo wypada następnie na ulice, pomiędzy domy, mordując wszystkie osoby, napotkane na drodze, obchodzą mieszkanie ludności, przez otwarte drzwi rzucając do wnętrza granaty ręczne.

Porucznik wojsk polskich, p. Nowotny, wysłany, jako parlamentarzysta z Siedlec do Białej, był napađnięty w drodze, w Międzyrzeczu. Automobil p. Nowotnego rozbito i przetrzebiono w kilkunastu miejscach, a por. Nowotny cudem jedynie uniknął śmierci, gdyż granat ręczny rzucony weń, przeleciał obok jego głowy i wybuchnął dopiero potem na ziemi.

Na ulicach Międzyrzecza leżą trupy. Około 104 osób jest zabitych lub rannych. Burmistrz miasta, p. Jasifski, śmiertelnie ranny. Naczelnik straży ogniewej zabity. Zabity Orłowski, 60-letni starzec, z powodu, że syn należał do straży obywatelskiej. Panna Orłowska aresztowana przez Niemców. Przed pałacem wisi trup podobno jednego z oficerów dobr międzyrzeckich. W wielu miejscach miasto podpalono. Podobne ekspedycje karne wysłane były przez Niemców do Janowa, Konstantynowa, Wygnanek, Rossozów, Korale i innych miejscowości, a lada godzina okoliczne wsie i osady oczekują nowych ekspedycji. Wszędzie pełno trupów i rannych.

Aresztowania trwają ciągle i są na porządku dziennym. Niemcy więdzą spokojnych obywateli i skazują ich na śmierć; mnóstwo osób niewinnych w więzieniach oczekuje na wyrok. Pomiedzy aresztowanymi znajdują się ks. prob. Sliwiński z Łomaz, p. Jaworski, administrator dobr międzyrzeckich, aptekarz z Łomaz. Mówiono też o aresztowaniu ks. dziekana Glinki z Janowa podlaskiego.

Jeden z delegatów, dr. Wroczyński, aresztowany był również przez Niemców i trzymano jako zakładnik i wypuszczono go dopiero na interwencję rady żołnierskiej.

Trzeba zaznaczyć, iż ekspedycje karne nie są urządzane przez jakąś luźną bandę żołnierską, lecz jest to ta sama ręka potwornej inspekcji etapowej w Białej, dziś nosząca miano czerwonej rady żołnierskiej. Mechanizm wojskowy inspekcji w dalszym ciągu funkcjonuje z tą tylko różnicą, że na czele stoje nie „Eks-celencje”, lecz „Kamerady”.

Niemcy palą wieś, palą też sterty zboża, stogi siana, zabierając inventarż żywy i grabiąc, co się tylko da. Tak np. wieś Rzeczyce pod Międzyrzeczem zrabowano do ona, a wieś Wysokie Zalesie pod Międzyrzeczem spalono.

Sytuacja staje się codziennie groźniejsza.

Mieszkańcy okolicy Podlasia błągają o ratunek szybki. Drugi tydzień już upływa od czasu, gdy władze nasze otrzymały wiadomości z Białej i dotychczas z ratunkiem nie spieszą. A tymczasem kraj podlaski znów we krwi się pławi...

Więści z „Ober-Ostu”

„Obszary, znajdujące się pod zarządem „Ober-Ostu”, są w dalszym ciągu okupowane przez Niemców.

Wojska „Ober-Ostu” nie poddały się berlińskiej radzie żołnierskiej i są usposobione rojalistycznie. Rady żołnierskie w „Ober-Oście” podlegają głównej komendzie wojskowej, na której czele, jak wiadomo, stoi ks. Leopold Bawarski. Żołnierze niemieccy nie noszą żadnych kokard czerwonnych.

Komunikacja przez „Ober-Ost” jest w dalszym ciągu utrudniona, tak, że np. z Białegostoku nie można się przedostać do Wilna. Przed kilku dniami wyjechał samochodem z Warszawy w stronę Wilna referent do spraw krasowych w ministerjum spraw zewnętrznych, p. Abramowicz, w towarzystwie maj. Mackiewicz a i dojechał tylko do Białegostoku, gdzie był przez Niemców aresztowany i odstawiony z powrotem.

Jak nam komunikują, na razie tylko polscy oficerowie łącznikowi będą mogli dostać się do Wilna i wogóle mieć swobodny przejazd przez „Ober-Ost”.

Z Ukrainy zdają na „Ober-Ost” armia Mackensena, ażeby przedostać się do Niemiec.

Białą i Międzyrzec zajęty luźne oddziały niemieckie, które stoczyły zwycięską walkę z P. O. W. Ze strony P. O. W. są ofiary.

Z WIDOWNI WYDARZEŃ.

Rzeczpospolita czeska.

Praga. Dnia 14 bm. odbyło się otwarcie zgromadzenia narodowego państwa czesko-słowackiego. Otworzył je dr. Kramarz stwierdzeniem, że dynastia habsbursko-lotaryńska pozbawiona jest wszelkiego prawa do tronu czeskiego i zakończył mowę swą słowami:

„Proszę panów wybrać na pierwszego prezydenta rzeczpospolitej czesko-słowackiej Tomasza Masaryka.” Członkowie zgromadzenia powstałi i oklaskiwali to wezwanie. Dr. Kramarz ogłasza wybór profesora Masaryka na prezydenta republiki.

Następnie przystąpiono do wyboru prezydium. Prezesem zgromadzenia wszystkimi głosami wybrano dotychczasowego posła do rady państwa Franciszka Tomaszka.

Ogłoszenie rzeszpospolitej węgierskiej.

Wiedeń. Z Budapeszju donoszą: Dnia 16 bm. odbyło się w gmachu parlamentu zgromadzenie uzupełniającej rady narodowej, na którem ogłoszone rzeszpospolita węgierska. Na razie prezydenta rzeszpospolitej nie wybrano. Obecny rząd kieruje w dalszym ciągu sprawami państwa. Michał hr. Karolyi pozostaje prezesem ministrów, a zarazem pierwszym węgierskim ministrem spraw zagranicznych.

Niemcy rozpadną się na szereg republik.

Drezdno, 20 listopada. — Rząd republiki saksońskiej w odezwie do narodu domaga się „usunięcia dawnej konstytucji związkowej Rzeszy niemieckiej i proklamuje program utworzenia odrębnych republik niemieckich z przyłączeniem niemieckiej Austrii.

Poszczególne republiki niemieckie mieć będą daleko idący samorząd, zapewniający ich odrębne interesa.

Gwiazda kinematograficzna ulubienica publiczności.

MIA MAY

w wielkiej tragedji życiowej
w 5-ciu dużych częściach
pod tytułem
JEJ TAJEMNICA

Nad program:

WIOSENNE OBRAZY Zdjęcie z natury.

Teatr „PARYSKI”

ul. Panny Marji Nr. 19

Program od 22 do 25 listopada
1918 roku włącznie.Muz. Sekstet Artystyczny
pod dyrekcją

J. Czesława Żaka

Powyższy program jest realizowaniem hasła: „Los von Berlin”. (Prez z Berlinem).

Odezwą ma charakter komunistyczny, domaga się konfiskat większej własności i wyższych dochodów, zwłaszcza wojennych.

Warunki zawieszenia broni nie zostały złagodzone.

Komisja niemiecka, która zawarła zawieszenie broni ogłosiła oświadczenie, że wiadomości, jakoby Niemcy otrzymały złagodzenie warunków zawieszenia broni, są nieprawdziwe. Mimo wszelkie przedstawienia nieprzyjaciela nie okazał żadnej skłonności do jakichkolwiek ustępstw.

Ofiary wojny.

Straty niemieckie w zabitych w wojnie obecnej wynoszą do dnia 31 października 1918 r. według miarodajnych obliczeń 1,55,000 ludzi. Liczba zaginionych wynosi 280,000, z których większość niewątpliwie zaliczyć należy również do poległych. Liczba jeńców wojennych, znajdujących się w niewoli nieprzyjacielskiej, wynosi 490,000. Rannych było ogółem 4 miliony. Cyfra ta objęła są również ranni kilkakrotnie.

Zamiary Lenina.

Z wyrazami oburzenia podają, pisma niemieckie, że rząd petersburski zwrócił się do Berlina z doniesieniem jak następuje:

„Uchwalą z dnia 13 bm. rząd sowiektów unieważnił traktat berzeski i postanowienia dodatkowe. Równocześnie uchwalili zaproponować państwu centralnym nowy pokój na zasadach braterstwa i zjednoczenia wszystkich obszarów środkowo- i wschodnio-europejskich na zasadach programu bolszewickiego”.

Niecy zupełnie niepotrzebnie oburzają się na p. Lenina, który przecież jest ich wychowankiem, i obecnie poczuwa się tylko do obowiązku wdzięczności dla swych mistrzów.

Wydalenie bolszewickich komisarzy z Pragi.

Dyrektor policji praskiej dr. Bierneth złożył następujące oświadczenie: Dyrekcja Policji otrzymała wiadomość o przybyciu do Pragi trzech emisariuszy bolszewickich. W czasie zarządzonego przesłuchania tych osób, zapytano je między innymi o cele ich pobytu w Pradze. Przewod. grupy bolszewickiej Czermatow oświadczył na to, że komisja rosyjska przybyła do Pragi w sprawach Czerwonego Krzyża.

Policja rozciągnęła ślad wspomnianymi obokrajowcami ścisły nadzór, a gdy nabrą przekonania, że oni działają agitacyjnie zarówno wśród jeńców rosyjskich jak i w odniesieniu do Czechów, zarządzono w sobotę dnia 18 b. m. ich aresztowanie, poczem pod ścisłym nadzorem odstawiono ich na dworzec kolejowy i w myśl wyrażonego życzenia wywieziono do Wiednia. Zachodzi obawa, że niebawem pojawią się oni w Krakowie.

Władze czeskie zarządziły śledztwo przeciw osobom, które w Pradze weszły w styczność z emisariuszami zagranicznymi.

Wszyscy jeńcy rosyjscy w Czechach do dnia 31 grudnia 5. r. będą odesłani do ojczyzny.

Żywność z Ameryki.

Z Ameryki odjechało już na okrętach amerykańskich 280,000 ton

środków żywnościowych, przeznaczonych dla Francji, Belgii i Austrii. Okręty jadą z zapieczętowanymi rozkazami do Gibraltaru, Bristolu i portów angielskich w kanale.

Zasłona kara dla zdrajców

Pisma zagraniczne podają, że z chwilą odwrótu wojsk niemieckich z Belgii los tamtejszych separatystów flamandzkich, którzy podjudzani przez Niemców tylokrrotnie dopuścili się jawnej zdrady wobec państwa belgijskiego, jest w chwili obecnej bardzo poważania godny.

W wielu miejscowościach wzięła ludność belgijska krwawy odwet na konfidentach rządu niemieckiego i przyszło do gwałtów i rabunków. Kobiętom flamandzkim, posiadczym o stosunki z nieprzyjacielem, tłum masowo obcinał włosy. Następnym lotrowskiej polityki niemieckiej w Belgii będą oczywiście setki procesów o zdradę stanu, tysiące tragedji i nieobliczalae szkody.

Znaczna część aktywistów uszła do Niemiec na los zupełnie niepe-

Chwila bieżąca.

— Wilson zamierza tuż po otwarciu kongresu wyjechać do Paryża.

— Biuro Reutersa donosi, że Kroncazi wmaszerowali do Saarbrücken.

— Reuter donosi, że wojska angielskie i rosyjskie zajęły dnia 17 go b. m. Baku.

Czesi chcą tłumić „bolszewizm” w Polsce

Kraków. Czesko-słowacki minister spraw zagranicznych Benes — jak donoszą pisma wiedeńskie — upoważnił dziennik „Matin” do ogłoszenia następującego planu, który on przedłoży konferencji w Wersalu: Czesi mają otrzymać misję zwalczania bolszewizmu, gdziekolwiek on się pojawi. Czesi muszą obsadzić całą Słowację, gdyż bolszewizm przybiera groźne rozmiary na Węgrzech, a stamtąd może się łatwo przenieść na państwa koalicji. Także terytorjum polskie zagrożone jest przez bolszewizm.

Ta ostatnia uwaga o zagrożeniu polskiemu terytorjum przez bolszewizm wskazuje wyraźnie na niebezpieczeństwo, jakie grozi Polsce, gdyby miały w niej panować chaotyczne stosunki w chwili kongresu pokojowego. Czesi, którzy do tego czasu stworzą niewątpliwie silne, uporządkowane państwo, w myśl powyższej przytoczonego planu nie omisszą wystąpić z żądaniem, aby przynajmniej terytorja sporne, jak Śląsk, — wobec zagrożenia ich przez bolszewizm zostały obsadzone przez Czechów”.

Niemcy przeciw Polsce.

Niemcy nie mogą obojętną z wrażeń odniesionych obywateli straci w Warszawie w chwili rozbrojenia i uścisnienia okupantów.

„Vossische Zeitung” w szczególności przedstawił w Warszawie, pamiętając dnia 11 listopada, przypisuje szybkość opanowania władz niemieckich podstępowi Polaków i zaskoczeniu urzędników i żołnierzy niemieckich, którzy potracili zupełnie głowy, Polacy z błyskawiczną szybkością zajęli kasy wszyst-

kich władz i urzędów z gotówką wynoszącą dziesiątki milionów, wszystkie magazyny z ogromnymi zapasami żywności i amunicji, koleje, auta, parowce i łodzie.

„Niema tu mowy o bolszewizmie” — pisze „Voss. Zig.” — to fala narodowego zapału. Niema wątpliwości, że Polacy pokuszą się o Poznań i wschodnie prowincje. Jeżeli w ostatniej chwili rząd i lud niemiecki nie podniosą głosu przeciw tej niesłychanej-zbrodni (!!) Polaków, to stanie się nieszczęście, z którego Niemcy nigdy nie ocalaą”.

Ponadto przewidują Niemcy inne jeszcze niebezpieczeństwo. Oto armie niemieckie, pawraojące z Ukrainy i Rumunii, przejdą masę przez wschodnie prowincje. „Czy rozobójcze bandy (!) polskie pozwolą wojskom tym przejść w spokoju i porządku?” — zapytuje dziennik i nawołuje do zwrotu armji ochotniczej przeciw spodziewanym czynom polskich wojsk w prowincjach wschodnich.

Z Wrocławia nadeszedł telegram, donoszący o specjalnym dodatku do żetu żołnierzom armji, stanowiącej straż graniczną przeciw polskimi i czeskim wojskom.

Tak więc Niemcy twerzą bojuj front przeciw Polakom.

Sprawy polskie.

Na odsiecz Lwowa.

Warszawa, 21 XI.
Gen. Rozwadowski, którego poruczone naczelne dowództwo nad oddziałami przeznaczonymi na odsiecz Lwowa opuścił dzień w nocy Warszawa”.

Kraków. — Rozkazem naczelnego dowódcy wojska polskiego w Warszawie z dnia 19 listopada 1918 roku, został zamianowany generał dywizji Tadeusz Rozwadowski naczelnym dowódcą wojsk operujących na terenie Galicji wschodniej. Gen. Rozwadowski objął z dn. 20 listopada odnośną komendę, przez co jednolistość akcji wojskowej Galicji wschodniej będzie w całej pełni zapewniona.

General Rozwadowski zorganizuje również zaprowiantowanie miast Lwowa i Przemyśla i w sprawie tej porozumie się z P. K. L.

Postanowienie słuchaczy Uniwersytetu.

Wczoraj wieczorem odbył się w Krakowie wiec ogólno-akademicki, na który przybyli licznie słuchacze i słuchaczki wszystkich fakultetów. Na wiecu po obszernej dyskusji uchwalono rezolucję, na mocy której ci słuchacze Uniwersytetu Jagiellońskiego, którzy nie wstąpią do wojska (Ligi akademickiej) bez uzasadnionych powodów, będą usunięci z uniwersytetu. Chęry akademicy stawić się muszą przed krakowską komisją lekarską.

Polska Rada Ludowa w Gdańsku.

„Telegraphen-Kompagnie” donosi z Gdańska, że w mieście tem ukonstytuowała się polska Rada ludowa, złożona z 24 członków.

„Bund” wobec Piłsudskiego. — Jak wiadomo, na zaproszenie kom. Piłsudskiego, wystosowane do partji żydewskich, „Bund” odpowiedział odmownie, odrzucając zaproszenie.

Prasa żydowska przytacza tę odpowiedź, która rozpoczyna się od słów: „Szanowny Paniel W odpowiedzi na zaproszenie uważamy za właściwe zakomunikować, że jako partja socjal. demokr. zajmujemy stanowisko zasadniczo-opozycyjne względem każdego rządu burżuazyjnego. Nie mamy zaś zasady liczyć, że rząd, który ma być przez Was utworzony, mógłby tak dalece odpowiadać naszym postulatom pryncypalnym, by nasze stanowisko mogło się zmienić itd.

Kronika polityczna.

Posel Trampczyński przybył wczoraj do Warszawy.

Władze wojskowe, otrzymały wczoraj telegram od pułkownika Rejl, który donosi, że część jego oddziałów znajduje się w Medyce, część zaś dotarła do Lwowa. Telegram wysłany był wczoraj o godz. 7 wieczorem.

Jak się dowiadujemy, rząd polski zamierza urzędowo zwrócić się do hr. Kosslera z zapytaniem, jakie stanowisko zajmuje rząd niemiecki wobec zachowania się zbrojnych oddziałów niemieckich w obszarach Ober-Ostu.

Zaburzenia w Kielcach.

Od naczelnego świadka zaburzeń, jakie powstały w ub. tygodniu w Kielcach, dowiadujemy się, iż powodem zaburzeń było wydanie przez stronnictwa żydewskie odeswy, domagającej się zwolnienia żydewskiej konstytuacji w Warszawie.

Na wychodzących z wiecu tydzień napadło kilkudziesięciu wyrostków laskami. Do akcji tej przystąpiło się kilku żołnierzy z 2 b formacji austriackiego 56 pułku piechoty.

Po rozproszczeniu wiecujących tydzień tłum rozsił się w ul. Staro-Warszawska, gdzie zdemolowano kilka sklepów. Zniszczono również kino-teatr „Phenomen”. Krzyki i napady w bezczynnych ulicach miasta trwały do późnej nocy.

W walkach ulicznych zabite jednego żyda, na drugi dzień kilka osób zmarło z odniesionych ran. Ogółem poszwankowane do 300 osób.

Nazajutrz, we wtorek, usiłowano również ponowić rozruchy pogromowe, lecz zarządzenie podpułkownika Norwida, polecającego kawalerji P.O.W. pełnienie strażi bezpieczeństwa, powstrzymało kres niecznym zamiarom ciemnych jednostek.

Ciekawy dokument.

Pisma warszawskie ogłaszają ciekawy dokument, tekst obwieszenia, które widniało na ścianie w lokalu niemieckiego kasyaia dla urzędników przy ul. Rymarskiej nr. 5. Dopiero w dniu przejęcia gmachu przez władze polskie ogłoszenie usunęli po znalezioy, którzy musieli dotychczas znieść ten policozek hakratyfczny. Znaczący trzeba, że kasyaia powyższe było jadedajnia dla wstęptkich urzędników, a więc i Polaków.

Dokument ten w dosłownym znaczeniu polskiem brzmi: Kto myśli i osuje po polsku Niechaj idzie skąd przysze dl. Niechaj szuka przytułku

KRONIKA

— NA ODSIECZ DO LWOWA!

Pod powyższym tytułem rozpisana została na ulicach naszego miasta odezwa treści następującej:

Stabną już ramiona bohaterów obrońców Lwowa. Ich garstka maleje, ale trzyma się nadludzkim wysiłkiem i czeka pomocy.

Niech każdy z nas pamięta, że krew tych najszlachetniejszych o Polskę walczących spadnie na jego sumieniu jeśli się do odsieczy nie przyczyni.

Każda chwila jest drogą! Każdy ochotnik może ocalić setki rodaków!

Kto chce bez zwłoki wstąpić do wojska, aby znaleźć się w oddziale, spieszącym na pomoc, niechaj jedzie natychmiast do Krakowa i zgłosi się tam w biurze odsieczy dla Lwowa. Uniwersytet II p. od 10—1 i od 5—7.

Rodzinny ochotników otrzymają zaś siłki wojskowe.

Nie przyjmują się ochotników poniej lat 17 skończonych.

Krakowskie Biuro odsieczy dla Lwowa: Godlewski, Grabowski, Kopczyński, Kostanecki, Siedlecki, Sikora, Stronński.

— **Wyjazd ochotników.** Ochotnicy, którzy pragną wyjechać do Krakowa, w celu podjęcia na odsiecz Lwowa zechcą zgłosić się na dworzec kolejowy w Częstochowie w niedzielę 24 bm. o g. 9 wieczorem.

— **Ś. p. Stefan Stetkiewicz.** Znana w naszym mieście rodzina państwa Stetkiewiczów otrzymała telegramną wiadomość, iż w walce o Lwów zginął ś. p. Stefan Stetkiewicz, słuchacz akademii rolniczej w Dublanach.

— **Nominacja komisarza rządu polskiego.** Wskutek zrządzenia się przez dr. Marczewskiego mandatu komisarza rządu polskiego w dniu wczorajszym zatwierdzony został przez Ministerjum spraw wewnętrznych na powyższe stanowisko p. Wyczalkowski.

— **W sprawie pożyczki na żywność.** Do ministerjum spraw wewnętrznych w sprawie zaciągnięcia pożyczki na zakup żywności dla ludności miasta wyjechała specjalna delegacja w osobach: pp. Romana Pruskowskiego, Franke i dyrektora Ruffa.

— **Urząd do spraw jeńców.** W związku z masowym przeodezaniem przez Polskę jeńców roszjan na posiedzeniu kierowników Rady ministrów uchwalono utworzyć Państwowy urząd do spraw jeńców, a na kierownika urzędu powołano prezesa R. G. O. — Kustachego ks. Sapieghę w charakterze komisarza rządu. Urząd utworzył już kilka punktów koncentracyjnych na granicy zachodniej Polski, skąd jeńcy przetransportowywani są kolejami na wschód. Wszyskich przechodzących przez Wreszawę jeńców, którzy przeszli granicę poza punktami koncentracyjnymi i tym sposobem uniknęli zatrzymania, urząd kieruje do baraków; jeńców roszjan — do baraków na Powążkach (były szpital niemiecki wojskowy), jeńców zaś polaków — do baraków R. G. O. przy dworcu Kowelskim. Państwowy Urząd do spraw jeńców mieści się przy ulicy Kredytowej Nr. 9.

— **O węgiel.** Zakłady przemysłowe, instytucje społeczne i dobroczynne miasta i powiatu zechcą natychmiast złożyć umotywowane podanie do do ilości węgla i jego gantunku, jakie im potrzebne będą w pierwszej połowie grudnia r. b. Zgłoszenia do poniedziałku (dnia 28 b. m.) przyjmuje Wydział gospodarczy przy Starostwie Częstochowskim (Płkna nr. 3).

— **Świecille dla młodzieży.** Prypominamy, że świecille w zakładzie św. Antoniego przy Wieluńskiej nr. 3 i w szkole miejskiej przy

II Alei nr. 36 są czynne we wszystkie dni tygodnia, oprócz soboty i świąt od 4 do 7 wieczorem.

— **Ze zrządzenia Naczelnicatwa Polskich Szkół Początkowych.** W poniedziałek, dn. 25 bm. w lokalu szkoły przy Alei II nr. 36, o godz. 5 po poł., odbędzie się zebranie Oddziału Zrządzenia.

Na porządku dziennym: 1) Sprawozdanie ze Zjazdu delegatów w Warszawie i 2) Omówienie spraw organizacyjnych.

Ze względu na ważne sprawy, jakie będą poruszane, pożądane jest przybycie jak największej liczby osób z posród nauczycielstwa szkół początkowych, — niezależnie od tego, czy są członkami Zrządzenia, czy też nie.

— **Ze szkół.** Dyrekcja i Gimnazjum Polskiego zawiadania rodziców, że ci uczniowie, którzy nie stawili się jeszcze do zajęć, stawili się winni niezwłocznie; o ileby tego nie uczynili do poniedziałku, wykreśleni będą z listy.

— **Bezcelność.** Wczoraj kolejarze rozbili b. członka niemieckiej policji kryminalnej, restauratora Baranowskiego, którego zbytnia „gorliwość“ w pełnieniu szpiegowskich obowiązków dawała się srodze we znaki ludności miasta. Baranowski po wyjeździe okopantów udał się do Radomska, skąd przybył do Częstochowy w charakterze polskiego sądownictwa.

Notując fakt ten, należy z żywym oburzeniem potępić bezcelność niektórych gorliwych agentów kryminalnej policji, którzy obecnie ubiegają się o posady w polskiej policji bądź w żandarmerji. Osiwiscie nie mamy tu na myśli osób, którzy wstąpiły do niemieckiej policji jedynie z powodu braku innego zajęcia i wy pełniali swój obowiązek w miarę możliwości sumienne.

Władze polskie winny również zwracać baczniejszą uwagę na pewne jednostki, które zajmowały się dawniej w niemieckiej administracji i działały z krywdą dla nas, a które obecnie czynią usilne zabiegi o zajęcie różnych urzędów w administracji polskiej.

— **Z teatru „Paryskiego“.** Ostatni występ p. Haliny Brucówny w dramacie Tadeusza Konieczńskiego p. t. „Straceńcy“ odniósł kompletny sukces sceniczny. Nadzwyczaj licznie zgromadzona publiczność burzą oklasków nagradzała pełną artystycznych zalet grę Brucówny, Pawłowskiego, Urbanowicza, Daczyńskiego i innych.

Szkoda tylko, że niesforne zachowanie się galerji puło często nastroszone momenty pięknego dramatu. Uwamy, że na przyszłość powiadny być rozstawione na galerji posterunki policyjne, w celu powstrzymania od nieostosownych wybrzków niekulturalne jednostki.

— **Tajemnicze morderstwo.** Wczoraj rano na drodze, wiodącej do koszar na Zaocisu znaleziono zwłoki Funtowicza, syna piekarza z Ostatniego Grosza (ul. Krakowska Nr. 12). Śmierć nastąpiła wskutek dwóch ran postrzałowych z karabinu.

Przy zabitym znaleziono zegarek oraz pieniądze. Okoliczność ta nasuwa przypuszczenie, iż zabójstwo zostało popełnione na tle zemsty osobistej albo politycznej.

W sprawie wykrocia zabójcy wdrożone zostały energiczne śledztwo przez miejscowe organy policyjne, oraz przez wydział wykonawczy Rady robotniczej.

— **Masze pokłady rudy żelaznej.** „Berliner Borsen Courier“, podając zamieszczoną przez pisma polskie wiadomość o wykryciu znacznych pokładów rudy żelaznej w okolicach Częstochowy, pisze, że pokładem tym formacji jurajskiej w okolicach Częstochowy i Wielunia należy przypisać wielkie znaczenie. Rudy te występują przeważnie na zachodnim wybrzeżu wyżyny ciągnącej się w południowo-wschodnim

kierunku od Wielunia przez Częstochowę do Olkusza. Rudy te występują w niewielkiej głębokości, tak, że eksploatacja nie przedstawia wielkiej trudności. Dalej należy zauważyć, że te pokłady rudy znajdują się stosunkowo blisko górnośląskich hut żelaznych.

Pokłady te są obecnie eksploatowane przez pewną ilość kopalń należących do hut żelaznych polskiego okręgu przemysłowego. Roczna eksploatacja wynosi około 800,000 ton rudy żelaza. Pokłady te, według przeprowadzonych badań, są bogate. Niewielka produkcja kopalni spowodowana jest tem, że polskie huty żelazne nie eksploatują wiać, „nis to jest potrzebne na pokrycie własnego zapotrzebowania.

Również w powiecie będzińskim występują rudy żelaza w pokładach trjasowych, w postaci limonitu. Pokłady te, żelaziaka brunatnego (limonitu), są bardzo bogate. Rudy te swym składem chemicznym przypominają rudy górnośląskiego okręgu przemysłowego.

Protest.

My robotnicy i pracownicy wszystkich kopalni rudy żelaznej na terenach Kamienicy Polskiej i wsi Osiny niniejszym za pośrednictwem prasy najenergiczniej protestujemy i potępiamy treść odezwy Socjalnej Demokracji Królestwa Polskiego i Litwy, Komitetu Częstochowskiego wydanej w październiku i rozrzuconej u nas na kopalniach i w mieście Częstochowie w tych dniach, i jesteśmy upoważnieni przez ogólnie zebrane towarzyszy w d. 9 listopada do ogłoszenia co następuje:

Wiadomo nam, że aresztowano przez policję niemiecką w d. 27-go października w Kamienicy Polskiej 3 żydów, nie robotników, przy których znaleziono skóry i wódkę, pędzoną przez nich na miejscu. Aresztowany syn miejscowego gospodarza w mieszkaniu żydów handlował z nimi wódką.

Dlatego kategorycznie protestujemy aby tacy „towarysi“ paskarze, potajemni wyrabiacze spirytusu, zdziercy ludu robotczego w tak haniebny sposób podsydzali się pod imię i sztandar polskiego robotnika.

Oświadczamy, że hańba jest dla grupy ludzi lub organizacji jakiegokolwiek, która ma dosyć środków kulturalnej walki, aby uciekać się do prowokacji i w nikczemny sposób dla rzekomo skrzywdzonych kilku żydów zachowujących się zresztą bezcelnie i cynicznie nawet wobec nas ludu pracującego, aby plamić imiona znanych nam bliżej obywateli polaków: Ks. proboszcza Sedzimirza, sędziego Bielo-bradka i doktora Giedryka, który w pracy swojej socjalnej nie potrzebuja „obcej“ pomocy.

Abymy nie plamić sztandaru robotniczego, radzimy i żądamy od tych, co wdałi odezwę, aby nadal poprawnie zachowywali się, a za wszelkie gwałty, prowokowanie krywd i przypisywanie ich polakom szczególnie tam, gdzie ani jeden robotnik, ani jedna kobieta nie była skrzywdzona i za fałszywy alarm bolszewicki i krzyk a także za następstwa stąd mogące wyniknąć będą odpowiedzialni ich sprawcy.

Odezwa październikowa oświadczyła nam oczy i całkowicie oświadomiła, że bolszewicy pod znakiem Demokracji i Socjalizmu K. P. i L. uprawiają wyłącznie li tylko swój własny interes i niszczą w zarodku pracę twórczą w budowie państwowości polskiej dlatego upoważnieni jesteśmy przez ogół naszych towarzyszy oświadczyć że nic wspólnego w pracy socjalnej robotniczej z nimi mieć nie możemy i kategorycznie stwierdzamy że wszel-

W kraju swoich ojców, Tu jednak, w tem miejscu nie mieściem (!) Musi włożyć kaganiec na język, Ro inaczej mógłby się dożekać, Ze wyleci z prawdziwym niemieckim rozmachem.

Kto nie czuje się Niemcem, Tego wzywa się jaknajenergiczniej, Aby natychmiast zaprzestał oszczędzania dla Kasyna, W przeciwnym bowiem razie tego rodzaju elementy Zarząd byłby zmuszony — kazać z Kasyna wyrzucić Przez niemieckich szlachanów, w drodze przemocy. (podp.) Zarząd Kasyna.

Dokument ten jest zaiste wymownym. Stwierdza on, że pomimo wszelkich zapewnień, Niemcy w niczem nie zmienili swojego stanowiska względem Polaków. Pomimo zapewnień obudnych, głoszonych naszewa, hakatym brutalny nie stracił na swojej wojowniczości. Występował on nie tylko przeciwko cywilnej ludności polskiej w Niemczech, ale i przeciw Polakom, którzy, najczęściej okaleczeni na froncie, pełnili tutaj służbę urzędniczą.

Tak było jeszcze po upadku rządów autokratycznych i po rewolucji berlińskiej. Czy dzisiaj odnośne sfery niemieckie zmieniły radykalnie swe zapatrywania i metody — o tem dotychczas nic konkretnego nie wiemy.

„Hanko, już dzwiczę fanfary podobka, Spuszczaj wrzociadze, uohyl izby wrota, Wkrótce ruszamy, — chwila wyznań krótka, Marsza już graja, koń parska u płota! —

„Na odsiecz Lwowa pedzimy dziewczy, Bronić przastarej dzielnicy Piastowej, Z rak hajdamackich, niechaj wrogi giną, I krwią nie hańbia świt jutrzni dzielowej.

„Hanko, sal wabiera, w pierśtach coś łomące, Czas biegnie, szkoda minuty straconej, Ust twych szukałem w blade, ciche noce W wir walki jadę miłości spragniony!”

Krew spiywa. Hance z cudnego oblicza, Szaty w nieładzie, otmiany włos rozwiany, Niemiec ją chwyta słodka, tajemnicza, Spazm gardła śolska, w oczach dziwne zmiany.

Wybiega Hanka na gościńca drogę, Medaljon z piersi zdejmując miśsterny, — Poważnie bije z wiedzy dzwon na trwogę, Łączy się z szepotem: „Jasku, bądź mi wierny!”

Majestat cizy ogarnął świat cały, Gdy Hanka z Jaskiem w uścisku się brata; Zgrasmiaty salwy i hukający działa, Pierzochia w galopie husaria skrzydła.

„Bądź zdrowa, Hanko! na krzysem znaczy, Ból szarpie ciało, jątrzy krwawe bliźny, W głuchej się Hanka pograża rozpacz, Lecz twardo szepcze: „na chwałę Ojczyzny!” L. G.

Potrzebny rządca-rolnik. Wynagrodzenie zależne od kwalifikacji. Wiad. w Adm. Główna 2432—

ka agitację ich siłą, ciepł będzie-my.

Przecż z haniebną prowokacją. Bracia chłopci i robotnicy towarzysze, bacność!

Pracownicy i robotnicy wszystkich kopalń rudy żelaznej gminy Kamienicy Polskiej

Adam Dudek, T. Kidawa, M. Zimoński, A. Łagodziński, W. Łagodziński, S. Tomala, A. Kasinski.

Z kraju.

Regulacja rzeki Bzury jest prowadzona przez specjalne komisje. Jako odszkodowanie za zajęte grunta, przy kopaniu rowów i strumyków, stosownie do dobroci łąk, piasceniem będzie po 1000, 1250 i 1500 mk. za polską morgę. Za obszary zajęte pod groble, będzie piasceniem połowa sum wyżej wymienionych. Groble pozostaną własnością tych, do których przylegają grunta. Obszar spójkowy podzielony zostaje na 6 obwodów: owiat łęczyski aż do Witoszewic, Witoszewice—Ktery, Ktery, aż do granicy powiatu kutnowskiego, Kutno—Łowicz.

Kobieta w Radzie miejskiej. Z Tarnowa donoszą: Wczoraj odbyło się posiedzenie Rady miejskiej pod przewodnictwem burmistrza Tertila. Na posiedzeniu tem dokonano rozszerzenia składu Rady miejskiej pod warunkiem zatwierdzenia tej zmiany przez Polską Komisję Likwidacyjną. W skład Rady miejskiej weszła przytem jedna kobieta p. Maria Drodzówna, nauczycielka z Tarnowa. Jest to pierwszy w Polsce wypadek zastosowania biernego prawa wyborczego do Rady miejskiej do kobiet.

Ostatnie wiadomości.

O król nad Wilhelmem II. Taff b. prezydent Stanów Zjednoczonych uważany za znawcę prawa międzynarodowego, oświadcza, iż sądzanie wydania Wilhelma II. przez państwo, do którego się przemieścił, jest zgodne z prawem międzynarodowym.

Pobyt Wilhelma w kraju sąsiadującym z Niemcami jest poważnym niebezpieczeństwem dla przyszłego pokoju Europy. Występną banitą szukać będzie bowiem nawiazania stosunków z kołami monarchistycznymi w Niemczech, co wywołać musi nowe wewnętrzne i zewnętrzne niepokoje.

Wobec tego koalicja musi w interesie ludzkości wyznaczyć dla Wilhelma takie miejsce pobytu, gdzie byłby już nieszkodliwy.

Przedstawiciel stronnictwa pracy, Artur Henderson, oświadczył się za pociągnięciem do odpowiedzialności sprawców wojny, nie oszczędzając ani byłego cesarza niemieckiego, ani też wywołany następcy tronu.

Wydanie floty niemieckiej.

Londyn, 20 listopada. Silny oddział angielskiej floty wojennej wypłynął na umówione miejsce; dokąd stać się mają okręty niemieckiej floty wojennej, które mają być wydane do rąk koalicji. Przed wyjściem tej floty król angielski i książę Walji odbyli jej przegląd.

Nieugiętość koalicji.

Berlin 20-go listopada. (P. A. T.)—Komisja niemiecka, która zawarła zawieszenie broni, ogłosiła oświadczenie, że wiadomości, jakoby Niemcy

otrzymały złagodzenie warunków zawieszenia broni, są nieprawdziwe. Mimo wszelkich przedstawień, nieprzyjaciele nie okazali żadnej skłonności do jakichkolwiek ustępstw.

Niemcy nie ustępują.

Deputacja poznańskiej rady robotniczo-żołnierskiej przyjęta była przez ministra wojny i podsekretarza stanu w Berlinie. Deputacja wyraziła obawę, że utworzona na czelna komenda armji pod nazwą: „Heimetschutz Ost“ ma tendencje polityczne i że utworzenie tej komendy wywołane było przez alarmujące, przeważnie nieprawdziwe wiadomości ze Wschodu. Minister wojny nie podzielił tego poglądu i oświadczył, że chce wspólnie z radą robotniczo-żołnierską przeprowadzić zarządzenia ochronne, które mogą zabezpieczyć granice państwa, jakoteż życie i mienie mieszkańców, tak polskich, jak niemieckich.

Evakuacja Niemców z Warszawy.

Onegdaj opuściły Warszawę ostatnie transporty wojska niemieckiego. Przed wyruszeniem z koszar transportu asystujący oficer polski zawołał po polsku, po francusku i po niemiecku: „Kto nie poczują się do państwa niemieckiego, niech wystąpi z szeregu!“

Wystąpiło około 150 polaków i aluzożytków. Pozostali oni w Warszawie, reszta zaś transportu udała się na dworzec warsz-wied.

Zgodnie z rozkazem komendanta Pilsudskiego pozwolono każdemu Niemcowi zabrać karabin i 5 ładunków. Zgodnie z tymże rozkazem po-

zwolono też Niemcom zabrać karabiny maszynowe.

Ogółem wysłano 23 transporty, obejmujące 28,940 ludzi z Warszawy i okolicy najbliższej.

Pozostała w Warszawie jeszcze niemiecka komisja likwidacyjna, złożona z 6 osób i 20 osób z kancelarii.

Stanisław Rumszewicz

adwokat przysięgły
w Częstochowie ul. Piłkna 7.
(I. piętro front obok Sądu Pok. II Okr.
Przyjmuje od 2-jej do 5 południa
z wyjątkiem niedziel i świąt.

DOKTOR

Stefan Purski

przyjmuje oddzielnie od 9-11 i od 4-6 pp. Panie od 12-2
choroby skórne i weneryczne
Częstochowa ul. Piłkna 5.
I-sze piętro. 754-

Dr. J. Marczewski

CHOROBY OCZU

2-4
Piłkna Nr 18.

Pierwszy w Częstochowie chrześcijański skład kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pianina maszynowe do szycia i t. p. po cenach umiarkowanych, oraz poleca całkowite umeblowanie, sypialni, stołowych, i t. p. ul. Panny Marji Nr. 50. 416-

Teatr „ODEON” ul. Panny Marji Nr. 27.

Program od piątku 23 do poniedziałku 25 Listopada

ROMANS ROZWIEDZONEJ

Tragedja życiowa w 6ciu aktach, w wykonaniu artystów węgierskich. — W roli głównej słynna artystka węgierska **Myra Corthy.**

NAD PROGRAM:

Z niedawno minionej przeszłości: BITWA NAD MARNĄ

Orkiestra pod kierunkiem członka Filharmonji Łódzkiej p. RAFAŁA KANTORA. — Bufet cukierniczy przy teatrze. Dla dzieci wejście wzbronione. — Szeregóły w afiszach i programach.

A.K. Najsilniejsze bóle głowy i migrena ustępują natychmiast po zażyciu proszku **KOWALSKINY**
Wyrób farm. lab. „Ap. Kowalski” w Warszawie.
Ządać w aptekach i skł. aptecz. 0355-

Restauracja Bar „Expresse” przy hotelu Victorja
Po gruntownym odrestaurowaniu zostaje otwarta w d. 23 b. m.
Bufet zaopatrzony znakomicie.
Kuchnia prowadzona przez zdolnego kucharza.
Obiady wydaje się od godz. 12-jej w poł. Wieczorem doborowy tercet orkiestry.
OBWAGA: 15% z ogólnego targu w doln. otwarcia przeznaczają się na Scharb Narodowy.

DRUKARNIA F. D. Wilkoszewskiego.
w CZĘSTOCHOWIE, ul. PANNY MARYI Nr. 38.
WYKONYWA:
AFISZE, PROGRAMY, KWITARJUSZE, TABELI, PAPIERY LISTOWE, KOPERTY, RACHUNKI, ZAWIADOMIENIA SŁUBNE, LISTY ZAŁOBNE, KLEPSYDRY, CYRKULARZE, USTAWY, SPRAWOZDANIA, DYPLOMY, BROSZURY, DZIELA, KSIĄZKI DO NABOZENSTWA, BILETY WIZYTOWE, ORAZ WSZELKIE DRUKI DLA INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH SPOŁECZNYCH I PRYWATNYCH.
WYKONANIE STARANNE. — GENY PRZYSTĘPNE.

Staniatol
W jatce przy ulicy Targowej Nr. 12 Szymona Gelbera wyborne mięso po 2 marki 90 fenigów
Fant. Uprząs się Sz. publicznosci o ogłoszenie się po kupno mięsa 2440—

Polecam gumki męskie i damskie pianino sprzęty i obrania własnego wyrobu oraz w przynajmiej reperacje ka- losy. II Aleja 24 w o- fiojnie. 2420—	Różne meble, sprzedania. Wład. ul. Piłkna 6. u gospodarza domu. 2431—
Metocykl najnowszej konstrukcji „Harley-Davidson” a dynamo i wózkiem prawie nowy, sprzedam za 7000 rubli. Oferty, w Gołou „Motoocykl” 2421—	Potrzebny subiast fryzjerski szaraj II Aleja 30. 2434— Mięso i gatunek po 3 mkf. funt, koszone 3 m. 50 fen. II Aleja 40 Pajertaj.
W niedzielę w teatrze Ludowym zgubiono lub skradziono 200 mk. i paszport na imię J. Gila. Zaskaw ego znalazłcz uprasza się o nabul kasjerki. Wład. w swrot Rynek Wiel. 55, skł. adw. 2414—	Młoda zdolna panna z dobrami świadectwami a równie z dobrą praktyką poszukuje posady bufetowej prowadzącej restaurację ul. Kasjerki. Wład. w Gołou. 2433—
Z powodu wyjazdu meble do sprzedania, kuchenne i Maszyna do szycia ul. Koszyski 62. Sklep spożywczy galanteryjny Zjedzenia wiadomości do sprzedania w Administracji. 2430	Mięso święte konskie Mięsa 2 Na gwiazdkę Portret darmo dodaje do każdego tusina fotografii lub postówek. Uwaga: elektryczny bez, w zgledu na pogodę. Zakład fotograficzny „Apello”

DOKTOR Paweł Broniatowski
w CZĘSTOCHOWIE ul. Panny Marji Nr 21.
Choroby skórne weneryczne i drog moczowy.
Ordynuje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p. Panie od 12—1 po południu. 877—

LEKARZ-DENTYSTA Michał Grejniec
ul. Panny Marji Nr 10.
Wymywanie zębów bez bólu. Plomby Zęby sztuczne. Korony. Laboratorium zębów sztucznych.
godz. od 9-1 i 3-7 wieczorem. Ceny bardzo przystępne.

DOKTOR MEDYCYNY Edwin Petrykat
b. lekarz kliniki Prof. LESSERA
Choroby skórne, weneryczne i moczopłolowe
przyjmuje od 10-12 rano i od 3-6 godz. wiecz. W niedzielę i święta od 10-12 godz. Częstochowa ul. Dojazd 11.

Redaktor i Wydawca F. D. Wilkoszewski

Obdito we własnych zakładach drukarskich „Gonca Częstochowskiego”